

РОЛЬ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ У ПОШИРЕННІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Всеохоплююча глобалізація, інформатизація всіх сфер суспільства та низький рівень активності громадян України у суспільному житті країни, зумовили необхідність у запровадженні електронного урядування.

Під "електронним урядуванням" розуміється спосіб організації державної влади за допомогою систем локальних інформаційних мереж та сегментів глобальної інформаційної мережі, що забезпечує функціонування органів влади в режимі реального часу та робить максимально простим і доступним щоденне спілкування з ними громадян, юридичних осіб, неурядових організацій. Це означає, що будь-яка особа може звернутися до органів державної влади та отримати відповідні послуги за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

Публічні бібліотеки України, які на сучасному етапі виконують роль інформаційних центрів залучилися до Національного плану дій у рамках «Партнерства «Відкритий уряд»» затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2012 р. У межах ініціативи «Публічні бібліотеки – мости до електронного урядування» Українською бібліотечною асоціацією у липні-листопаді 2013 р. було проведено спеціалізоване навчання для працівників бібліотек на базі регіональних тренінгових центрів. Учасники тренінгів на практиці засвоїли інструменти інтернет-серфінгу та вдосконалили навички користування сервісами електронного урядування.

Публічні бібліотеки України на основі цих тренінгів почали активне впровадження у свою діяльність послуг на основі електронного урядування. У 2014 р. у Хмельницькій області було проведено огляд-конкурс бібліотек на краще сприяння поширенню практик електронного урядування. Метою конкурсу була організація доступу громадян в бібліотеках до національних та регіональних послуг в онлайн-режимі, активізація створення бібліотеками

ресурсів і послуг щодо сприяння взаємодії населення з владою у електронному режимі, виявлення, узагальнення та розповсюдження передового досвіду бібліотек. За результатами конкурсу найбільш популярним є користування Інтернет-приймальними органів державної влади та органів місцевого самоврядування; електронна реєстрація юридичних та фізичних осіб підприємців на сайті Державної реєстраційної служби України; електронні послуги на веб-порталі Пенсійного фонду України; пошук роботи на Інтернет-порталі «Труд» Державної служби зайнятості України; користування послугами Всеукраїнської безкоштовної освітньої мережі «Щоденник.ua»; резервування та придбання проїзних пасажирських документів на залізничний транспорт та авіаперевезення; реєстрація колишніх вкладників Ощадбанку СРСР в «Реєстрі вкладників заощаджень громадян» на сайті АТ «Ощадбанк»; перевірка особистих рахунків та оплата комунальних платежів та інші.

Соціологічне дослідження «Бібліотеки області та електронне урядування» проведене Кіровоградською ОУНБ дало змогу проаналізувати ступінь використання послуг з електронного урядування бібліотеками області. В дослідженні взяли участь центральні районні, міські, сільські бібліотеки, які підключені до мережі Інтернет. За його результатами, послуги з електронного урядування надають 97 публічних бібліотек області, або 17% від загальної кількості бібліотек. З них в сільській місцевості послуги з електронного урядування надають тільки 38 бібліотек – 8% від загальної кількості.

Проведене дослідження дало можливість виявити перелік питань, з якими найчастіше звертаються громадяни: пошук роботи (65%), розрахунки пенсій (62%), реєстрації на ЗНО (57%), діяльність місцевих органів влади (51%), резервування квитків (36%), юридичні консультації (31%), подання скарг (21%), надання землі в оренду (18%), оплата житлово-комунальних послуг (15%), придбання товарів через Інтернет - магазини (14%).

Результати дослідження показали, що 65% відвідувачів потребують допомоги бібліотекарів в отриманні доступу до електронного урядування; 37% бібліотек області, які мають підключення до Інтернету, не надають послуги з

електронного урядування; не всі бібліотеки активно співпрацюють з місцевою владою; недостатньо рекламуються послуги та майже не ведеться облік роботи з даного напрямку.

Поширенню електронного урядування також сприяє функціонування мережі Пунктів доступу громадян (ПДГ) до інформації. Ця ініціатива започаткована Українською бібліотечною асоціацією у червні 2009 р. в межах гранту Програми сприяння Парламенту України II (ПСП II) за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). Пункти Доступу Громадян – це інформаційні центри у публічних бібліотеках України, де громадяни мають можливість отримати інформацію про діяльність органів державної влади (з електронних джерел у т.ч.) та дізнатись, яким чином можна долучитись до процесу законотворення та впливати на процес прийняття державних рішень. Станом на лютий 2017 р. їх мережа нараховує 995 бібліотек.

На основі наведених даних можна зробити висновок, що процес демократизації українського суспільства та активізація впливу громадян на діяльність органів державної влади за допомогою електронного урядування, неможлива без допомоги публічних бібліотек України, які є невід’ємною частиною інформаційно-комунікаційної інфраструктури держави.